



Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

A28/A1: nieuwsbrief project knooppunt Hoevelaken



Jaargang 2021 | Nummer 3 24 sep 2021

In deze nieuwsbrief leest u over de stand van zaken en ontwikkelingen in het project A28/A1: Knooppunt Hoevelaken. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eerder heeft aangegeven dat u graag op de hoogte wordt gehouden van de stand van zaken en ontwikkelingen van het project. Mocht dit inmiddels niet meer van toepassing zijn, dan kunt u zich via de link onderaan afmelden. Zie voor meer informatie over het project: www.a28a1knooppunthoevelaken.nl

-
- ✓ [Archeologisch onderzoek: eerste sporen en vondsten](#)
 - ✓ [Het behoud van graffiti-Anne Frank in bos Nimmerdor](#)
 - ✓ [Ecologisch onderzoek: de habitatsgeschiktheidsbeoordeling](#)
-



Archeologisch onderzoek: eerste sporen en vondsten

Het archeologisch onderzoek bij project A28/A1: knooppunt Hoewelaken is in volle gang. In de [vorige nieuwsbrief](#) was te lezen dat het proefsleuven onderzoek van start is gegaan. Deze keer kijken we dieper naar de aanpak en waarde van het archeologisch onderzoek. Welke stappen zijn er nodig en wat is er op dit moment al gevonden?

“Voor ons als archeoloog is het afval dat iemand 500 jaar voor Christus in een kuil in de grond heeft achter gelaten erg interessant.”, aldus Jan-Willem Oudhof, directievoerder archeologie die het onderzoek begeleidt.

Boren, graven en opgraven

Het archeologisch onderzoek begint altijd met een bureaustudie om te kijken wat voor informatie al beschikbaar is in de archieven over de plek waar gebouwd gaat worden. Oudhof: “Wat is te zien op oude kaarten? Zijn er in

het verleden in de buurt al archeologische vondsten gedaan? En is het landschap in de omgeving vroeger geschikt geweest om te bewonen?”

Op basis hiervan kunnen archeologen vooraf al goed inschatten wat ze mogelijk in de grond tegen gaan komen en of het de moeite waard is voor verder onderzoek. Vanzelfsprekend moet je wel echt daadwerkelijk de grond in om zekerheid te krijgen. “Dat doen wij eerst met grondboringen om de bodemopbouw te bestuderen. Deze boringen doen wij met de hand met een grondboor van zeven centimeter breed. Uit zo’n boring kunnen we bijvoorbeeld zien of de plek vroeger bewoond is geweest en of de archeologische lagen in de grond op zo’n plek niet verstoord zijn geraakt, bijvoorbeeld door later graafwerk. Als dit het geval is, dan valt zo’n locatie voor ons af en houdt het archeologisch onderzoek daar op.”

Aardewerk en sporen van houten gebouwen uit de middeleeuwen

“Op enkele locaties hebben we voldoende aanwijzingen gevonden om daar ook proefsleuven te graven”, zo legt Oudhof uit. Een proefsleuf wordt met een graafmachine gegraven, waarbij laagsgewijs een rechthoekig gat van 4 meter breed, een lengte van 15 meter of meer en tot ongeveer 1,5 meter diep wordt afgegraven. Een van deze locaties is het gebied ten zuiden van het knooppunt en ten noorden van de Energieweg. “In dit gebied zijn ‘archeologische sporen’ gevonden. Het gaat hier onder andere om sporen van bewoning, mogelijk een historisch erf uit de 13^e-14^e eeuw en sporen van tabaksteelt uit de 16^e-17^e eeuw. Daarbij werden aardewerk scherven en andere vondsten gedaan. Op zo’n plek adviseren wij om nader onderzoek te doen”.

Toch worden niet alleen maar archeologisch interessante zaken gevonden. “Wanneer iemand in het verleden een gat in de grond heeft gegraven en weer dicht heeft gegooid, blijf je die plek altijd in de bodem terugzien als een verkleuring in de grond. En de spullen die in zo’n kuil gegooid zijn vind je ook terug. Dat geldt voor het afval dat iemand 500 jaar voor Christus in een kuil in de grond heeft gestopt, maar ook voor afval dat mensen recent hebben ingegraven.”

Asbest en granaat uit de Tweede Wereldoorlog

Zo komen er soms ook stoeptegels of ander afval naar boven waar iemand vanaf moest. Zo is onlangs op een locatie asbest gevonden. Hier maken wij

direct melding van en dan kijkt een deskundige ernaar. Oudhof: “Hij beslist in zo’n geval wat te doen. In dit geval is het asbest nauwkeurig ingemeten en gefotografeerd en daarna afgedekt met plastic en grond. Later wordt het asbest op deze plek definitief verwijderd.” En niet alle vondsten zijn even veilig. Tijdens een voorcontrole is op een andere locatie een kleine granaat uit de Tweede Wereldoorlog in de grond gevonden. “Dit is door specialisten zorgvuldig verwijderd en afgevoerd”, zo stelt Oudhof ons gerust.

In afwachting van de oplossing voor de stikstofproblematiek, zal opnieuw de planning voor het tracébesluit van project Knooppunt Hoevelaken plaatsvinden. De voorbereidende werkzaamheden zoals archeologisch en ecologisch onderzoek gaan door. Meer informatie over de werkzaamheden is te lezen op de [pagina Tracébesluit](#).



Het behoud van graffiti-Anne Frank in bos Nimmerdor

‘In Nimmerdor is het altijd groen, elke dag van het jaar, ongeacht het seizoen’, zo schreef journalist Robin Bruinsma. Het prachtige stuk natuur ten zuiden van Amersfoort biedt ruimte aan de meest uiteenlopende flora en fauna, zoals de inmiddels karakteristieke mix van naald, eiken- en berkenbomen. Maar dat is niet het enige: sinds 2008 prijkt er op de achterkant van de geluidswal langs de A28 – Zuid een graffitikunstwerk met de beeltenis van Anne Frank. Hoe wordt hier door Rijkswaterstaat mee omgegaan wanneer de geluidswal vervangen gaat worden?

Cultureel erfgoed

Hoewel het niet is toegestaan om zonder toestemming op een geluidswal graffiti te spuiten, is het werk van kunstenaar Repelsteeltje inmiddels niet meer weg te denken uit Nimmerdor, wel aangemerkt als cultureel erfgoed. In 2009 hebben de gemeente Amersfoort en Rijkswaterstaat aangegeven de graffiti ‘niet ontsierend’ te vinden. Mede hierdoor is in 2018 het werk door de gemeente Amersfoort al grondig opgeknapt zodat het langer mee kan gaan. Ook vanuit Rijkswaterstaat wordt voor het project A28/A1 knooppunt Hoevelaken ook gelet op het behoud. Zo is in het [ontwerptracébesluit](#) opgenomen dat het kunstwerk uit de geluidswal wordt gesneden en in de nieuwe wal wordt teruggeplaatst. Volgens het besluit zal dit zo dicht mogelijk bij de huidige locatie zijn.

Repelsteeltje

Het portret van het beroemde Joodse meisje is vereeuwigd op de muur door de kunstenaar Repelsteeltje. Met zes spuitbussen verf en een halve middag tijd maakte hij een eerbetoon aan Anne. Hoewel hij anoniem wil blijven, heeft hij in 2009 een eenmalig interview met het Algemeen Dagblad regio Amersfoort gegeven: “De oorlog had voor mij altijd iets abstracts, maar met Anne Frank kreeg het een gezicht. Ik was zo onder de indruk van haar verhaal, dat ik besloot haar te eren met een portret”, zo legt Repelsteeltje uit.

“Ik weet wat ik wil. Ik heb een doel. Ik heb een mening. Ik heb een geloof en liefde. Laat me mezelf zijn dan ben ik tevreden! Als God me laat leven zal ik meer bereiken dan moeder ooit deed. Ik zal niet onbetekenend blijven!!” – Strofen uit het dagboek van Anne Frank, zoals te lezen op de geluidswal.

Locatie in Nimmerdor

Op de geluidswal is een grote beeltenis van Anne Frank te zien met daarnaast twee strofen uit haar dagboek. Repelsteeltje koos speciaal voor deze plek dat ligt aan het einde van een bospad. “Haar portret licht op tussen de bomen als je aan komt lopen. Zo blijft ze hopelijk langer in de herinnering van wandelaars.” Het is voor iedereen mogelijk om zonder overlast bij het graffitistuk te komen. Als je kiest voor de entree bij tennisclub Flehite (Zandbergenlaan) en gewoon rechtdoor blijft lopen, sta je opeens oog in oog met Anne Frank.



Ecologisch onderzoek: de habitatsgeschiktheidsbeoordeling

Natuur- en ecologische onderzoeken zijn bij alle werkzaamheden van belang, ook voor project A28/A1 knooppunt Hoevelaken. Er kan namelijk niet zomaar werk worden verzet zonder nauwkeurig de lokale flora en fauna in kaart te brengen. Omdat dit voor het laatst in 2018 is uitgevoerd

en gegevens zijn verouderd, is het nodig om het ecologisch onderzoek te actualiseren. Daarom voerden we tussen 13 en 24 september 2021 een onderzoek uit naar de mogelijke leefomgeving van beschermde dieren, oftewel een habitatsgeschiktheidsbeoordeling.

Hiermee bepalen we welke vervolgonderzoeken in de toekomst noodzakelijk zijn voor de vaststelling van het [tracébesluit](#). Deze eventuele vervolgonderzoeken worden in 2022 uitgevoerd.

Veldonderzoek: welke beschermde dieren in het gebied?

Lucas de Haan is ecologisch adviseur bij ingenieursbureau Arcadis en voerde het onderzoek uit. “Bij een verkennend onderzoek kijken we of een gebied een geschikte leefomgeving vormt voor beschermde diersoorten. Wanneer dit het geval is, dan is verder veldonderzoek nodig per diersoort. Dit ‘soortgerichte’ onderzoek legt specifieke diersoorten vast om zo zeker te weten of deze ook in het gebied voorkomen. Hierbij maken wij foto’s om zo een waarneming te bevestigen of om een beeld te koppelen aan een locatie. “Als ook uit het onderzoek blijkt dat deze dieren er zijn, dan gaan we kijken welke functie het gebied heeft voor deze diersoorten. Is het bijvoorbeeld een foerageergebied, verblijfplaats, migratieroute of heeft het een ander doel?”

En om wat voor fauna gaat het? “Dieren die bij dit onderzoek verwacht kunnen worden zijn roofvogels, vleermuizen en mogelijk beschermde amfibieën bij waterpartijen. Verder ook dieren die specifiek op de grond leven zoals de hermelijn, wezel en mogelijk de das.”

Toestemming locatieonderzoek

Omdat het voor het onderzoek nodig was om de grond van derden te betreden, is er door Arcadis aangegeven om welke locaties dit gaat. Eigenaren en gebruikers zijn door Rijkswaterstaat persoonlijk geïnformeerd over het onderzoek en hen is toestemming gevraagd voor het betreden van de locaties. Pas na volledige toestemming is met het veldonderzoek de aanwezige flora en fauna in het gebied goed in kaart gebracht.

Meer weten?

Kijk op: www.a28a1knooppunthoevelaken.nl

U kunt (ook) gratis bellen met onze landelijke informatielijn: 0800-8002

(weekdagen: 07.00 uur - 20.00 uur. Zon- en feestdagen: 10.00 uur - 18.30 uur) of

mailen via Knooppunt Hoevelaken.
